

העבודות העיקריות

המשורר חיים גורי: „אין מכנה משותף בין זורע, הלוחם הקנאי, איש כנס

עיוור, זבין רובינשטיין, הליברל החתוך” * גוליבר במיפלגת „העבודה” *

חבר הכנסת אליעזר רונן: „אין להצליח בפוליטיקה מבלי להסתכן”

דליה ירלין הרגישה

„כמו בגרמניה הנאצית”

„אינני אומרת שאשר ירלין ביצעת פשע טכני, אינני עורכת דין. ייתכן שהיה היה פשע משפטי. אבל זה היה גם הפשע של כל המדינה” טוענת דליה ירלין, אשר בנפרד של אשר ירלין, בראיון מיוחד שהעניקה ל„גרוולד פוסט”.

בדין שאחה מניח אדם שהיה חלק מהשיטה בדין של יוגל, ומצויב אותו כמשיר 90 יום בעימות עם השאלה: האם קיבלת או לא קיבלת כספי שוחד? — ברור שהוא מחופל. כעבר זה לא היה יכול לקרות. או התייבבו חברים זה לצד זה. היתה רעות. הם לא היו מניחים לאדם אחד לפגוע מהלומה.”

במקום אחר בראיון מספרת דליה על פגישה עם בעלה בתא מעצר אחר שנחקר במיטרה: „...הוא היה אדם שינה. לא האשר שהכרתי... השכתי שאני נמצאת בגרמניה הנאצית או ברסיה. כשנוכחתי שהם מסוגלים להביא אדם כמי אשר למצב כזה הוא שהינקה אתי לבתוב מכתב גלוי ליוניווי הממשלטי לממשלה.”

על הרגע הקריטי שהביא את אשר ירלין להודות באשמה מספרת דליה: „אשר אמר לנו: „אני ראה את המפלגה, את הממשלה, את המישטרה, את העיתונות — כולם נגדי. המישטרה יכולה לעשות כל מה שהיא רוצה. אינני יכול להמשיך יותר. תחליטו אתם: החיים או הכבוד?” ואז ענית: „הכבוד.”

„התוצאה עבור כולנו תהיה של חיוק המישטרה ומיפטים כמי ינאל לרוב... עבור הנאשמים התיצה היא התאבדות, עדימדינה הודאות במישטרה. זהו מה שהגענו אליו. זאת לא המדינה מהסוג שכית גלויים חלב עליה.”

„כסא אינו דגל”

ב„רשימות סוף השבוע” מגיב המשורר חיים גורי על התמודדות בין יצחק רבין ושימיעון פרס, על מועמדות מיפלגת-העבודה למישטרה ראשי-הממשלה.

„אני השבתי, כי התמודדות הייבת להיערך בין הד אמנות השנות על עתודה של ארץ-ישראל אל מול העברית הקרבות. אנחנו וארץ-ישראל, אנחנו ושכנינו. על כל השאר, והוא חשב מאד, הכרה, ואיכות-חיים, הפעור, ועבודה, ועוד ועוד, ניתן להסכים. כאן אין מחלוקת. הדברים התנהלו אחרת. כאשר יוגאל ירלין מגיב בשביעות-רצון על פיוכוי ריש לאור התוצאות, הוא שוכח כי הקונגרס שלו נישא בחוכו את זרע הפורענות. אין מכנה משותף בין זורע, הלוחם הקנאי, איש כנס עיוור, זבין רובינשטיין, הליברל המתון...”

ומסוף חיים גורי ואומר: „...לכן עקבת אחר הד התמודדות רבין-פרס תוך תחושת-ניכור מצערת. הכל נתון לתמורה והתפוררות ויצירת אוניווי-כוחות חדשים, שלא תמור אתה יודע מה דגלם. כסא אינו דגל, דגל הוא יותר מזה. וכך ארע. הציונות המציאליסטית כדרך האולה הדלה להתמודד על עיקרי אמונתה...” (דבר)

כרית ראשי הפוליטיקאים

במדור „מה יש”, מביא דורון רוננבלום, נקודת-מבט אחרת להתמודדות רבין-פרס, תוך שהוא נעזר במסעות גליליבר של יונתן סויפט, המתאר את ההליכים הדמוקראטיים בארץ באלגורי-בארבי, שהיא מחוו של לאפוטה, היא המרחף באוויר:

„יהיה אם ריבו או כי תווכחו אישי-מיפלגה בחזקה זה עם זה, יש לכך עצה ותחבולה: אני לקחת מנהיגים לכל מיפלגה, להעמיד בצמרים את כל אלה אשר ראשי-הם דומים זה לזה בתכנית וכצורה. ואחר-כך יבואו שני מנתחים זריזים, ויכרתו את אחורי הקודקוד של כל צמר עם אחת, וגם את המת אהבו, והדביקו המתחים את פני הקודקוד הכות מצויב האחד להצי ראשו על יריבו — ולהיפך. אם רק יהיו המנתחים הללו מהירים במלאכתם, יתבע דבר זה על הצד הטוב ביותר, והתוצאות — יהיו טובות, מרפא למח, רצון ושיקולי-דעת כל הדברים החיוניים לאנשים, החוששים שאלוהים מינה אותם לשמור ולכונן את הליכות העולם” (מסעי גולילבר, ספר שלישי).

דורון רוננבלום ממשיך בציטוט סויפט, וכותב: „סיניה השבו לא פחות, המעסיקה בודרא הן את הנכח והן את המפסיד, היא: מי, בסופו של דבר, הצביע בוועדה בעיקר, ובני נגד? כאן מציע סויפט הצעה נועזת ביותר, שאילו אומצה בגלוי לעיניו אנשי פרס רבין לפני הוועדה, היתה נזענת מאחד מהם עוגמת-נפש עצומה, פרי אטליות מפליגות. (יש להודות, כי לקראת הוועדה התקראו אנשי שני המנות לשיטה שתואר להלן). כותב סויפט: „ההצעה גדרולי המדינה היא,

מה הם אמרו לפני

ואחרי הוועידה?

„התמודדות שנערכה לפני עשרים וחמש שנה בין יוסף שפרינצק לבין יצחק בניצני על המועדות מרות לכהונת נשיא המדינה, הפסיד שפרינצק במיספר קולות מיוערי, כותב יוגל מרכוס ב”הארץ” במאמר סיכום להתמודדות שנערכה בין שימיעון פרס ליצחק רבין על מועמדות המפלגה לראשות-הממשלה. „בשניעמי אלנו יודינו במיעון שכלל זאת הסרו לו רק שני אחוזים מהקולות, העיר שפרינצק: „שני אחוזים אלה פירושים מכחינתי שמא אחוזים לא אכהן עיר כנשיא המדינה.”

„רוד רמן המונה נהג לומר, טוען דניאל בלור ב”דבר, במאמר סיכום שלו להתמודדות בוועידה, „כי הפרש בין 49 אחוז ל-51 אחוז הוא מאה אחוז.”

גם מרכוס וגם בלור כתבו מאמרים ערב הד הכרעה בוועידת העבודה ואחריה.

יואל מרכוס התיצב בגלוי בעד שמיעון פרס. כתב מרכוס בבוקר יום הבחירות: „אילו הייתי ציר בוועדה, הייתי נותן קולי למר פרס כי ראשי הממשלה הנוכחי ניסה ולא הצליח וראוי לתת למישהו אחר את השאנס לעשות יותר טוב. ...לא צריך לבוא בטענות למר רבין. הוא מיצה כל מה שהוא יכול לתת. שנתיים וחדשי בשילטון אינם מאה ימים ומה שלא נתגלה בו עד עכשויו כבר לא יתגלה בו לעולם. אילו קורין המחומר של ראשי-הממשלה או היתה המפלגה במצב שהיא

מרכוס בלור

נתונה, הממשלה לא היתה מה חסרת פמכות, מצב הרח היצבורי לא היה כה קודר וקרוב ל”וודאי שגם לא היה קם אדם שיעז להתמודד עמו על ראשות הממשלה. שמיעון פרס לא הצליח לשכנע את צירי מפלגת העבודה להעניק לו רוב ולהריר את רבין מראש הרשימה. יחד עם זאת הוא נשאר עדיין עבור מרכוס ה„מנהיג.”

כתב מרכוס אחרי הוועידה: „...אין מפלגתי של מר פרס מבטיחה למר רבין את ראשות הד ממשלה במאה אחוז... אחר ההחלטות העליוס מהצבעה זו עשויו להיות, שאם כל כך הרבה הצביעו בעד המועמד הנגדי למרות גלריות הד שמות והקביצות שהתויצבו לצד רבין, קשה לומר שמפלגה זו הולכת לבחירות עם מועמד שהיא נשבעת בכישוריו... המשיעיות העיקריות שיש להכרעה זו מכחינה פוליטית היא שמר רבין ומר פרס יהיו על ידי הוועידה לחיות יחדיו כתואמים ביאמים.”

דניאל בלור כתב ב”דבר ערב הבחירה: „איש אינו בוחר הפעם במדינת נעלמה. לכל אחד ברור כיצד יתפקד כל אחד מהשניים, כיצד יפעל כראש צוות, באיזו מדה יפעיל את המפלגה ויתחשב בה, מה יהסו להסדרות ולנשיאי חברה וכלי כלי...”

אחרי שנפלה ההכרעה כתב דניאל בלור: „...בירי יצחק רבין וחבריו מלוא האפשרות להח חוק מכחינה פנימית ולהכיל את מפלגת העבודה במשך ארבע שנים מתוך שלמות פנימית ויחסים הוגנים וקורטמייס כך שבסופו הקדנציה ייתכן שלא תהיה התמודדות מחודשת. עיקרה של הד התחדשות צירוף להיות בבית קואליציה מפלגתית חדשה המבססת על הנהגה שבמרכזה יצחק רבין, שמיעון פרס...”

לבחון כל איש חשד, שדעתי מעטלת בספק, בדרך של מעקב צמוד ביותר אחר צורת אכילתו וצורת שנתו כי לילה. יתר על כן: יש לבדוק באיזו צד מקנחום (הצירים) את אחוריהם; יש להתבונן היטב על צאתם, ולשפוט על פי הצבע, הריח, הטעם, החוץ או הרפיון — את דרך-מחשבתם. כי אין בני-אדם מעמיקי-היגיון (רבי מחשבות נטול) כמו בעת ישיבתם על אותו כיסא, והי נסיון מורה על כך: היה מעשה באיש אחד, אשר בהרהרו מחשבות-כפירה כנגד חיי המלך, היה צבע צאתו ירוק! אך כאשר השב רק לעורר מרד — היה הצבע שונה מאד” (מסעי גולילבר, ספר שלישי, פרק שישי)...” (הארץ)

„לעולם אל תהיה עבר

לדיעותיך שלך”

חברת-הכנסת אליעזר רונן אינו רוה נחת מכללי הד פוליטיקה הישראלית, והוא מנסה לחשוף את כלליה ברשימה הנושאת את הכותרת „אנאטומיה של אפור” טרונים — א: איך להצליח בפוליטיקה מבלי להסתכן, והוא כותב:

1. „הפוליטיקה פנים רבות לה. הפוליטיקה בישראל — לא כל שכן. אך נכסיה ומסתוריה — מי יודע?! הנה מיספר כללים, אשר הדבקות בהם היא ערובה להצלחה בפוליטיקה, מבלי להסתכן.

„שמר תמך על כיוון הרוב. כיצד תדע מראש היכן הרוב? העיקרון לכך פשוט: אל תמהר להביע את דעתך. תן לאחריה לקבוע עמדה. אריאוי תדע להיכן נושבת הרוח. ורק אז תלהמו דברך, כאשר עמדת על דיעות כל המשתתפים בוירה. כך תכוון אל טעם הרוב, וטיעונך יהיו המוחצים ביותר. מתרימחרתיים כבר ישכחו כי אתה היית האחראי. וזכור רק את קביעותך הנחרצות.

2. „לעולם אל תנקוט עמדה קיצונית על לשונך. וזכור כי העמדה הקיצונית לעולם לא תוכה ברוב. דבקות בסעיף 1 (ראה לעיל) מחייבת איתך למתינות. הווה מתון-מתון. הרוב נמצא תמיד אישים באמצע. אמת, כדי להגיע לאמצע, יש צורך בכללי דיעות קיצוניות. אל יהי חלקך עם אלה. זו בעייה שלמה — לא שלך. אם חלילה נקלעת לכלל מסקנה, כי הצדק עם הקיצוניים — כמיש את יצרך ואת רעך, ותפוס עמדה של מתון ובפשוט. אתה תצא ותכוא בין הצדדים, תמצא את שביל-הזהב, ותצא נשכר פעמיים: הקיצוניים מכוא והקיצוניים מכאן — כולם יכזרו לך תודה על הפשרה שאיתה עיצבת.

„זכור ושמור: תמיד מקום טוב באמצע...”
ואחרי ש”כ אליוזר רונן מציע את „המילה הטובה” כנוסחה נוספת להצלחה בפוליטיקה, הוא מגיע אל העיקר:

3. „לעולם אל תהיה עבר לדיעותיך שלך. „טעם חשבו כי הדבקות בדיעה אחת היא פממן של מגרות ועיקביות. עניין זה ביטל בתקופה האחרונה. הד התפתחות הטכנולוגיה, דינמיקה המדינית והממנטום החיטורי — כל אלה מחייבים תמורה, שינוי, תפוכות — בעמודות וברדיעותיך. העיקביות היא שריד אטאז ויכסי שאבר עליו כלי.”

4. „לכן: לעולם אל תיצמד לדיעותיך מהבשע שעבר. התלבטות, התחשבות בדעת הולת, אייכילית לקבל הכי רעה (כשלב זה) כמבחן) הם ערכים פובעיים, אנושיים וקבילים במישטר הפוליטי בישראל. אם בכל-זאת יש לך בעייה, ואתה עוקבי בויעך — איא תדע, כי אלה הם שרידי מיטטרים פוליטיים שאבר עליהם כלח...” (חומס — על המשמר)

פסוקי השבוע

אשר ירלין, בראיון גנוז לעיתונאי אריה אבי נרי: „רבין לא הצדיק את התקוות שתלו בו. למעשה, אני שמח שלא צירפתי לממשלה.”

5. „מתר לי להנחת מהחיים. אני עושה זאת על חשבונני הפרטי, ולא בכספי ציבור.”
6. „הפאטיריקון ב. מיכאל: „מעולם לא הייתי גיבור מיפלגת-העבודה, ואני שומע זאת בפעם הראשונה.”
7. „כ”ב אבא אבן, בתשובה להערה כי „רבין הוא האויב הגדול של עצמו”: „לא כל עוד אני חי.”
8. „פניה פרס על אי-בחינת בעדה כמועמד ל-ראשות-הממשלה: „כך יהיה יותר פנוי ואראה אותו יותר בבית.”

9. „עזר וייצמן, ראש מטה-הבחירות שד „הרי” בוד”: „בחירת רבין תקל עלינו את המלאכה להקים את משלת ישראל הבאה.”
10. „ז”ב: „אם יגיע היום שבו יבטיח לנו קארטר הבטחות וייתן לנו ערובות, נוכל לומר לו: מי יערוב לנו שהנשיא שיבוא אחריו לא ישינה אותך?”
11. „שרי-הביטחון שימיעון פרס: „הדמוקרטיה לא נולדה בדיוק בתג”ד.”